

De nordiska ländernas självbild är på många vis fariseiskt självuppskattande. Vi lär ha en särskild känsla för mänskliga rättigheter och demokrati, och några stora kolonialherrar har vi ju aldrig varit. Det är svårt att se sig själv. Jag minns hur jag under min tid i Danmark häpnade över den nedlåtenhet som visades grönlänningar. ”De är som barn. De skulle inte klara sig utan oss”, hördes ur de mest välutbildade munnar. Det påminde inte så lite om svenskarnas syn på finnarna som supande, knivdragande stackare med sjukpension. Att Finland varit koloniserat av Sverige i sexhundra år är inget man talar om till vardags.

Rethinking Nordic Colonialism är namnet på ett konst-

Kolonialherrar? Vi?

CAMILLA HAMMARSTRÖM om en historia man helst vill glömma

projekt som pågått sedan i våras och vars dokumentation nu finns på dvd. Skivan kan bestäl-

Dvd

RETHINKING NORDIC COLONIALISM
A postcolonial exhibition project in five acts
Nordic Institute for Contemporary Art

las genom info@kuratorisk.org. Konstverk, föreläsningar och filmer från Island, Grönland,

Färöarna och finska Sápmi – jag baxnar över rikedom i materialet. Bara föreläsningarna omfattar arton timmar. Etablerade konstnärer, teoretiker och aktivister från Norden och länder som Malaysia, Pakistan och Indien deltar i denna skarpa uppvisning av strategier för att dekolonisera det nordiska självmedvetandet.

Starkt intryck gör Katariina Pirak Sikkus undersökning av Rasbiologiska Institutets skullmätningar uppe i Same-land på tjugotalet. I sökandet efter sin egen samiska identitet

sätter hon måttet kring sitt eget huvud och låter sig fotograferas. Bilden ingår i en installation som visades i finska Sápmi i somras, som också innefattar ett slags drömkarta över den förlorade marken och historien.

Ett annat verk som etsar sig fast är *Jan Leton and the archives*. Det handlar om slaven **Jan Leton** som gavs i present till borgmästaren i Skagen och vars öde svårligen låter sig utläsas ur arkiven. Brasilian-ska **Tamar Guimarães** har tagit fasta på det undanglidande

i den anekdotiska information hon finner i gamla tidningar och hembygdsföreningens skrifter. Det enda säkra är att Jan Leton dog 1827, men begravdes han verkligen som en hund i den skog han varit med att plantera för att hindra sanddynernas flykt? Blev han frigiven och en respekterad anställd av borgmästaren, eller framlevde han hela sitt liv som en annans egendom? Den lilla människans helt unika liv förefaller bortsuddat och mytologiserat, men genom Guimarães många kanske träder likväl en gestalt fram. Visst är han suddig i kanterna, men nog står han där i det berömda Skagenljuset och kisar mot solen. En närvaro ingen kan ta ifrån honom.

Camilla Hammarström